

---

*Боль і радасць
праз цябе –
ад расстанняў, ад сустрэч.*

*Шчасце і бяда
заўжды
поруч па жыцці ідуць.*

Абу Убада аль-Бухтуры

Выбраная
паэзія

паэты планеты

Абу Убада аль-Бухтуры

Выбраная паэзія

З арабскай.

Пераклад Лявона Баршчэўскага

Мінск
Выдавец Зміцер Колас
2021

ББК 84(0)9-5
УДК 821.411.21-1
Б94

Серыя заснаваная ў 2016 годзе.

Рэдкалегія серыі:

А. Баршчэўскі, Эм. Колас, І. Крэбс,
А. Хадановіч, Г. Янкута

Арыгінальныя тэксты ўзяты з крыніц:

<https://www.wdl.org>

<https://www.poetsgate.com>

Пры перакладзе паасобных вершаў выкарыстаны даслоўнікі,
пераклады і тлумачэнні прафесараў Януша Данэцкага
і Ісака Фільшцінскага з выданняў:

Klasyczna poezja arabska. Poezja epoki Abbasydów (VIII–XIII w.) /
Wybór, wstęp, opr. Janusz Danecki. – Warszawa: Ludowa Spółdzielnia
Wydawnicza, 1988;

Фильштинский, И. М. *История арабской литературы.*

V – начало X века. – Москва: Наука, Гл. ред. вост. лит., 1985.

На вокладцы:

НЕВЯДОМЫ АЎТАР,

Помнік Аль-Бухтуры ў яго на радзіме.

ISBN 978-985-23-0149-7

©Баршчэўскі А. П., пераклад на
беларускую мову, 2021..

©Дызайн серыі. Русецкі М. І., 2016.

©Афармленне. Выдавец Зміцер Колас,
2021.

З ЧАТЫРОХРАДКОЎЯЎ

***

(سأرحل عنك معتصماً بياس)

Сыду ад цябе й толькі тым абыдуся,
Што лёс мой пакіне майму адчаю.
Ды буду чакаць, покуль час марнатраўны
Жаданае дасць мне. Або я сканаю.

***

(أما اشتقت يا إنسان حين هجرتني)

Цярпеў я пакуты, як ты была побач,
І ў скрусе я жыў, як былі мы ў расстанні.
Убачыцца зноў – найвялікшае шчасце,
І шчасця не менш, як чакаю спаткання.

***

(وَي شَجْنَا فِي الصِّدْرِ فَالْدَمْعُ نَاشِرُهُ)

Адно сваім слязам волю дай,
І сон табе здрадзіць украй.
А вернешся ты да яе –
Цябе даканае адчай.

***

(بَلَّغْتُهَا مِنْ بَعِيدٍ فَأَنْتَنْتُ غَضَبًا)

Я цалаваў яе ў шчаку – яна ж сышла, у гневе, прэч.
Карцела радавацца ёй, але ж і сорамна было.
Збянтэжана абцерла твар, бы страціла дарэшты клёк,
Бы ап’яненне на яе раптоўна цяжкае найшло.

***

(يا نازحاً قد نأى عن الوطن)

Сышоў ты – і даўно адсутны ў краі,
Дарэмна позірк мой цябе шукае.
Любоў вялікую я гáню й слаўлю:
Адно яна жаль з радасцю злучае.

***

(ن السماء إذا لم تبتك مقلتها)

Калі са зрэнак неба не пральюцца слёзы,
Зямля не выбухне вясёлай зелянінай,
Павекі кветак бляскам не заззяюць,
Як не спатоляць смагі той часінай.

***

(لَقَدْ يَدَاكَ تَحْوِي بِمَا بَخُلْتِ لِيْنُ)

Адно ўзаемную шаную вернасць,
Бо здрады не прытоіш, не схаваеш.
Са мною будзь, а я з табою буду,
А здрадзіш – то мілосці не спазнаеш.

***

(من كان في الدنيا له شارة)

Пазначаны любы, хто жыў на свеце.
Калі ж на свет глядзім мы праз пакуты,
Ўсё робіцца нам бессэнсоўным гукам,
Які нікім не будзе і пачуты.

***

(لي صاحب ليس يخلو)

Зрабіў бы мне сябар зло
І вытлумачыў бы яго,
Я ўсё б дараваў – адно
Не страціць каб сябра таго.

***

(إذا ما كان عندي قوت يوم)

Калі б аднойчы не стала яды,
Я прэч адагнаў бы турботы ўсе,
Не дбаў бы зусім ніяк пра заўтра,
Бо заўтра мне новы харч прынясе.

***

(أَبْطَلَ الدَّمْعَ حُجَّةَ الْكَيْتْمَانِ)

Зусім таямніц не стала ад слёз,
Наплыў іх вачам бяссонне прынёс.
Каб толькі сон захацеў вярнуцца,
То смутак яму б перашкодзіў наўпрост.

***

(أما اشتقت يا إنسان حين هجرتني)

Тужу па табе: ты ад дома цяпер далёка,
І ледзьве зямля ў мяне не сыходзіць з-пад ног.
Даводзіцца жыць мне ў пару такую,
Што я не чакаю ўзаемнасці, далібог.

***

(أَبَا قَاسِمٍ حَانَ الرَّحِيلُ، وَمَا أَرَى)

Сыходзіць збіраецца Абу-Касім,
А я ж быў заўсёды аблашчаны ім.
Ды ўрэшце скончылася віно
За тым сталом, дзе мы сядзім.

***

(ناولني من كفه بنفسجا)

То дай жа мне, дай фіялкі ў руку
За тое, што ў сэрцы таіў на вяку.
Дадай яшчэ болю крыху,
Каб толькі таго ж не спазнаць чужаку.

***

(تعجب أهل مكة إذ رأونا)

Людзі з Меккі здзівіліся, ўбачыўшы нас,
І такое здзіўленне бывае штораз,
Калі нехта пабачыць раптоўна,
Што бывае слон з мухаю роўны.

***

(لم يَكُنْبِ الْكَرِيمِ فِعْلاً، وَلَا الْبَارِعِ)

Звышразумным ці шчодрим не быў той, чым
Бацькам родным з'яўляўся Абдэль аль-Карым.
Улягаў ён за прывідным нечым, уяўным,
Што бурылася ўшчэнт і знікала зусім.

***

(كَمْ صَدِيقٍ عَرَفْتَهُ بِصَدِيقٍ)

Калі я пазнаёміў двух сваіх сяброў
І з імі вольна вандраваць пайшоў,
Нас радавала тое зноў і зноў,
Што кожны двух сяброў сабе знайшоў.

***

(عملنا في المقام كما أمرتا)

Мы працавалі там, куды нас пасылалі,
Рабілі дапазна – так, як нам загадалі.
І, па-за гэтымі вялікімі двума,
Нідзе й ніколі нас ані не шкадавалі.

З ШАСЦІРАДКОЎЯЎ

***

(أَبَا جَعْفَرَ كَانَ تَجْمِيشُنَا)

Абу-Джафар¹ быў братам нам, якога
Нябёсы нам шчодро паслалі тады.
Зіхціць ён нам сонцам неўтаймоўным
У вечнай пустыні сухой, без вады.
Ён стаўся ўсім нам дарункам лёсу,
Пасланым калісь на зямлю сюды.

---

¹ Абу-Джафар ібн Мухамад аль-Мансур (712–775) быў другім халіфам, але фактычным заснавальнікам магутнай дынастыі Абасідаў, якая кіравала ў Арабскім халіфаце да 1258 г. і стала сімвалам мусульманскай еднасці.

***

(يا أبا جَعْفَرِ! بَأَيِّ مَكَانٍ)

Абу-Джафар! Цябе ўслаўляць язык
Не здольны мой, і слоў такіх няма.
І хваласпевамі твой слых дарма
Бянтэжыць не магу, да іх не звык.
Я ў гэтым вінаваты, ды хвала
Ў мяне на вусны просіцца сама.

***

(غضابا كنا وقد أتيناكم)

Прыйшоў я ў гневе, хоць і схамянуўся,
Прайшоў, хоць і чакаў тваіх папрокаў.
Пабойваўся, марудзіў, ды – вярнуўся,
Бо час расстання гэтак зацягнуўся.
Ды грэбуе яна мной: лістаношу
Прэч гоніць. Зноў я ў смутку апынуўся.

***

(وكان البعد عن ملح)

Настала ціша, скруху ўсіх вачэй,
Апроч маіх, сон атуліў пяшчотна.
Туга ля сэрца ля твайго хутчэй
Імкнулася жывіцца несамотна.
Жаданне шчасця, ведаю, заўжды –
Шлях у нікуды, доўгі й незваротны.

***

(حرك يديك اللتين خلتهما)

Рукамі рухай –ці, з прычыны прастаты,
Што яны з дрэва, ты паверыў зноў?
Не бачыш, што бярэ свой залаты
І дорыць кожны, хто не любіць слоў?
І, як асёл, яшчэ павіснеш ты
На кончыках арабскіх языкоў.

***

(كَلَانَا مُظْهِرٌ لِلنَّاسِ بُغْضًا)

На людзях паказваем нашу няпрыязь,
Пры гэтым у сэрцы хаваем мілосць.
Але ж ці схаваеш пад позіркамі пільным
Што там за павекамі, вейкамі ёсць?
Хіба ж ад цікаўных схаваеш інтымнасць
Пачуццяў, што вас працінаюць наскрозь?

***

(رُوجِي وَرُحُكَ مَضْمُومَانَ فِي جَسَدِي،)

У адным целе – і твая, й мая душа,
Ці ж бачыў дзве душы хто ў адным целе?
Ты, чый Харута¹ чараў поўны зрок,
Не лі з дзвюх чараў мне віно ў мой келіх.
О, прагнеш ты мяне так даканаць,
Каб мае вочы ў твой бок не глядзелі.

---

¹ Паводле Карана, адзін з двух анёлаў, які знаходзіўся ў Вавілоне падчас уладарання Сулеймана (Саламона) і вучыў людзей, што чары могуць быць небяспечнымі.

***

(قَدْ مَرَرْنَا بِرَحُولِ يَوْمِ دَجْنِ)

Калі ў залеўны дзень мінае час «захвалу»¹,
Ідзе ён з мехам вугалю й спявае –
І чарнатой, нібы чарвяк з зямлі, аж асляпляе,
А брыдкаслоўе з вуснаў слых мой абражае.
Як пачынае гаварыць, не цямлю я німала,
Ці гэта лаянка, ці песня для сяброў такая.

---

¹ Адрэзак часу (ад 5 да 10 хвілін), калі сонца пачынае сыходзіць з зеніту.

***

(قَالُوا مَطَايَا الَّتِي تَهْوَى سَتَرْتَجُلُ)

Яны казалі: сыдуць прэч твае вярблюды,
І ваша ростань не падзенецца нікуды.
Тады агні ў душы вам трэба запаліць,
Каб шлях каханню асвятлялі ўсюды.
Бо ростань зброю створыць закаханым:
І меч індыйскі іх не зможа раздзяліць.

***

(وَلَقَدْ قَالَ طَبِيبِي)

Сказаў мне неяк лекар мой
(Яго заўжды цаню ўказанні),
Не жаліўся каб на каханне;
Бо на яго ні да чаго зважанне –
Лепш лекаванне ад яго,
Чым тыя позіркі ўсе ды ўздыханні.

***

(رأيتك يا أخي تطيل هزي)

Браток, як бачу, ты ўсё чыніш здзек з мяне.
Ўсё нагаворваеш, табе няма спакою й міру.
Ды служба скончыцца, ім непатрэбны будзеш ты –
Той, што цяпер баіцца выказацца шчыра.
Дык не вучы мяне, як трэба жартаваць,
Бо за ўсхваляні ўсе вышэйшая сатыра.

***

(فلو أن ریحاً أبلغت وحي مرسل)

Палац паўднёвы ўзнёсся там, прастору ўсю запаланіў.
Хінуцца воблакі да веж, і ў вільгаці агні зіхцяць.
І абмывае ўсе муры там паўнаводная рака,
Зялёны адбівае свет, як чараўніца, яе гладзь.
На лузе красак вельмі шмат, а побач сад і ціхі двор.
Вакол паўднёвыя вятры на золку лісцем шамацяць.

***

(يا من رأى الدَّامِرُ يَحْتَالُ فِي)

О коннікі, бітваў бясконцых сыны,
Ваш гнеў не скуюць вашы латы.
Праклёны крычыце і рушыце ў бой,
Вас лёс туды гоніць, і страту
Убачыўшы ўрэшце сваіх пасланцоў,
З чала кроў сатрэ ён заўзята.

***

(أسارقها خوف المراقب لحظة)

У цемрыве яе вачэй таіцца спуджаны пагляд,
Калі хачу я побач быць, ён робіцца ўраз ледзяны.
Бывае толькі рэдкі міг, што блісне позірк і ў мой бок,
А так уночы бачу я чатыры сумныя сцяны.
Ідуць гады, і ў юнака душа губляе веры шмат,
Жыццё ўцякае, а яму трываць пакуты без віны.

З ВАСЬМІРАДКОЎЯЎ

***

(يَا بِنَّ مُرِّ قَوْلٍ مُرْتَدِّعٍ)

Калі б не ібн Мур¹, жыццё было б нам горкім –
Такім як калаквікт бывае ці альяс.
Заўжды халодны ён, як страх успыхне жарам,
Пад зоркаю ж вайны запальвае ўсіх нас.
Калі йдуць на вайну праціўнікі, ён спрытна
Пабіўшы ў бойцы іх, вяртаецца штораз –
Трымае ў кіпцюрах здабычу-перамогу,
Якой ратуе ўсіх і цешыць увесь час.

---

¹ Магчыма, маецца на ўвазе нашчадак родапачынальніка аднаго з самых старажытных араўійскіх родаў Бану Тамім.

***

(عِشْنَا بِأَنْعَمَ عَيْشٍ)

Жылі мы, нібы дзве галінкі
На дрэве – гэтак сябравалі.
Любоўю, што была між намі,
Дні горда сэрца запаўнялі.
Ды лёс няўмольны: дзве стралы
З двух лукаў у яго траплялі.
Ці вінны я, што гэтак гіну,
Што стала смерць пры маёй браме?

***

(عود بيدر من فراق الحبيب)

Я вочы прыгадаў яго і твар з тугой
Пры поўні, што заззяла над вярбой:
Яны схіліліся, іх рух нагадаў горды
Вуздэчку вупражы імклівай, ладнай.
Далёка ад радзімы, ды ўвесь час з жывымі
Ўспамінамі, што грэюць розум мой,
Іду я, з зоркамі вандруюць разам
Надзеі гэтаю парой начной.

***

(سَطَوَاتُ هَجْرِكِ قَطَّعَتْ أَنْفَاسِي)

Далі ім мажлівасць урэшце спаткацца,
Ў слязах і гарачых абдоймах схавацца.
Іх боязь расстання таіцца змушала –
Цяпер сваю жарсць не хаваюць німала.
Прынесла разлука жаданья хвілі,
Што ім разуменне далі, іх злучылі.
Каб бачыць яе мне за дзень да расстання,
Прасіць найчасцей я павінен спаткання!

***

(قد خفت ألا أراكم آخر الأبد)

Да канца вечнасці баяўся я: цябе не ўбачу,
Памру з міласцю той, што жаль пазначыў.
О каралева, у міласці куды больш вабнотаў,
Чым мець у сэрцы вечна гэтулькі турботаў.
Высокая ўладарка, гожая аздоба свету,
Ад пачуцця душа саспела й сэрца гэта.
Зямлі, дзе не хадзіла ты, няйначай
Ані не ўбачыць сонца, лёс яе лядачы.

***

(لَقَدْ عَاجَلْتَنِي نَظْرُتِي بِهَوَاكَا)

Бо вочы мае вобраз любае ўхапілі
Ў найлепшым часе і ў найлепшай хвілі.
Як ад брыльянта, ад яе сыходзіў бляск,
Калі ўсе людзі за хадой яе сачылі.
Ў мой бок зірнула – і тут кожны мог
Цікаўнасці паверыць, яе сіле.
Дзень ззяў мне, ды вячэрняю парой
Турботы ўцеху згадак заглушылі.

***

(ومستضحك من عبراتي وبكائي)

Я ў скрусе плачу, ты ж не бачыш слёз маіх:
Даць лекі можаш – і забіць у той жа міг.
Тугу мой позірк і журботу выдаваў,
На што надзея, так я й не спасціг.
Маліў-прасіў я – ды цябе не закрануў
Боль невыносны ад маіх пакутаў тых.
І на пытанне «ў чым прычына?» – «У табе!» –
Я адказаў быў, ды твой голас проста сціх.

***

(أَظْلَمُ حَانَ إِلَى الْقُبُورِ ذَهَابِي)

Смерць ад кахання да маёй нібы прыйшла магілы,
І свой дапытлівы пагляд на мне яна спыніла.
У хвілі той здалося мне, што плакальніц вялізны
Хор нада мною галасіць узяўся што ёсць сілы.
Канаю ад кахання я, і мне на свеце гэтым
Усё абрыдла да канца, нішто мне ўжо не міла.
Дзіўлюся сэрцу я свайму: табе трымае вернасць,
Хоць ты й увагаю яго навечна абдзяліла.

***

(وَنَدِيمِ حُلُو الشَّمَائِلِ كَالدِّينَارِ)

Як цудоўны, залаты, з пекнай Поўначы дынар,
Сабутэльніка мне Бог познім вечарам паслаў.
І пакуль ён келіх свой здольны быў яшчэ трымаць,
Я віна яму ўвесь час са збаночка падліваў.
Я сказаў: «Абд аль-Азіз, за цябе аддам жыццё!»
Ён: «Я ж раб твой!» Я ў адказ: «Я рабом таксама стаў –
Выпі, сябра!» Ён: «Ну што ж. Вып’ю, калі ты нальеш!»
І зваліўся тут жа; я нават і не ссунуў лаў.

***

(قُلْ مَا هُوَ بِيَتِّ، فَإِنِّي)

Падарожніка ўвесь час вабіць невядомы шлях,
Камень твайго сэрца мне, далібог, не дасць заснуць.
Боль і радасць праз цябе – ад растанняў, ад сустрэч.
Шчасце і бяда заўжды поруч па жыцці ідуць.
Жаль нявыплаканных слёз, што замглілі мой пагляд,
Кажэ скрушна: не сыходзь, хоць крыху яшчэ пабудзь!
І пяшчота, і дакор лёсу, што нас разлучыў,
У начы без сну ўва мне, ў роздумах маіх жывуць.

***

(إِنِّي لِأَحْمَدُ نَاطِرِيَّ عَلَيْكََا)

Свой позірк я ўсхваляю, да цябе прыкуты,
А толькі вочы адвяду – й нібы сагнуты
Цяжарам небяспекі, рэўнасці нязноснай.
Яна – мой кон, мае нящерпныя пакуты.
Калі б я мог, даўно-даўно б уцёк далёка,
Не бачыць каб, як ён твае цалуе губы.
А жарсць цябе, аднак, не давяла да згубы,
І прыступ рэўнасці не будзе больш адчуты.

***

(يا بَدِيعِ الحُسْنِ والقَدَرِ)

Мілая, хай прыгажосць
Бог тваю ўслаўляе.
Весні кветкавы абшар
Хай цябе вітае.
За мяне цябе ніхто
Болей не кахае.
Клікаю цябе – сляза
З воч тваіх спывае.

***

(قد سلم الله من الهجر)

Хай Бог нас абароніць ад самоты,
Узнагародзіць хай нас за цярпенне.
Хай тым даруе, хто ўчыніў мне кару:
Я страху ўсе перажыву імгненні
І ў век мой успрыму іх як збавенне.
За міласць Боскую, і за Яго цярплівасць
На векі вечныя я ўдзячны буду –
На гэта толькі дай дабраславенне.

З ДЗЕСЯЦІРАДКОЎЯЎ

***

(تَعَالَتْ عَنِ وَصْلِ الْمُعْنَى بِكَ الصَّبِّ)

Сыходжу з міласцю, якой анішто ўжо не зменіць –
Ні нават адлегласць, ні хуткае часу мінанне.
Калі дажыву я, мажліва, нас доля з’яднае,
Або я памру, ад тугі не знайшоўшы адхлання.
Ты кажаш: за тое, як ты абышлася са мною,
Гатова быць побач цяпер аж да свету сканання.
Ды з цела памкненнямі ўсё ж параўнаць немагчыма
Інтымныя рухі душы ды яе хваляванні.
Цябе ўсю ў вачах маіх Бог хоць зрабіў прыгажэйшай,
Прыгожым мне нават зусім непрыгожае стане.

***

(أمیرتی لا تغفري ذنبي)

Прынцэса мая, я ў цябе не прашу анічога,
Бо я ж вінаваты ў каханні ды жарсці, нябога.
Каб ты хоць якую малую правіну ўчыніла –
Не ведаю, як мне цяпер дамагчыся такога.
Я мог бы хлусіць свайму сэрцу адчайна, бясконца,
Каб сорам схаваць свой вялізны хоць неяк, убога.
Калі ж бы табе ці пакуты, ці смерць мая раптам
Уцеху далі й ты б адчула сваю перамогу,
Хай так бы было, бо табе я ва ўсім паслухмяны –
Зраблю што захочаш, магу прысягнуць нават Богу!

***

(جلوت مراتي، فياليتني)

Я люстра ўзяў. Нашто я ўзяў яго цяпер,
А не адклаў, бо забірае мой спакой?
Ах, сівізны тады б не ўбачыў, можа, я,
Што сям і там ужо на галаве маёй.
Бяда, бяда! Дзе яна, тая маладосць,
Што так сышла, я ж – са сваёю сівізной.
І з галавы ў мяне ўжо не знікае жаль,
Што скону цень памалу вырашыў за мной.
Жыцця майго не так далёка ўжо канец,
І страх бярэ: што ж тады станецца з душой?

***

(صيرتني غاية العشاق كلهم)

Твае залётнікі прыходзяць да мяне
І мітусяцца. Ты ж – таго прычына.
Вялікі смутак, слёзы мне мой лёс прынёс,
І я пра шчасця нашага забыўся дні.
Цябе кахаю я бязмежна й безнадзейна
Ўсім сэрцам – быць яно так не павінна.
Ты кпіш, а я табою так зачараваны –
Мой позірк ворагам зрабіўся мне, зірні.
Калі б любоў сапраўдная дала мне шчасце,
А не пагарду – быў бы шчасны з той хвіліны.

***

(قَدْ قُلْتُ لِأَبْنِ أَبِي الشَّوَارِبِ مُشْفِقاً)

Абу аль-Шаварэб, як з войскам ты рушыў на бой,
Быў тут жа прыпынены наступ варожы.
Ты мечам дарогу тады церабіў прад сабой,
І грудзі ўздыхалі, і вочы паблісквалі гожа!
І той, хто ўцякае, дарогі не знойдзе назад,
Бо пекла чакае яго, справядлівы гнеў Божы.
Ад конніцы гэтай ужо не ўратуе нішто,
Так вызначыў лёс: толькі моцнаму ён дапаможа!
Яго пасланцы мчацца ўперад і днём, і ўначы,
Зіхцяць іх мячы, бляскам шлях асвятляюць прыгожа.

З ДВАНАЦЦАЦІРАДКОЎЯЎ

***

(أناك الربيع الطلق يختال ضاحكا)

Прыйшла вясна, уцехі поўная, пыхлівая
У гожасці – смяецца, быццам кажучы, яна.
І ружа, што драмала з вечара, закрыўшыся,
Абуджана наўрузам, расцвітае давідна.
Бутон свой росамі раскрыцца змушана,
Яна нібы адкрыла таямніцу, а вясна
Вярнула дрэвам іх убор, бы сцелячы дыван.
І быццам подых водарны ідзе ад закаханых,
Як з саду дзьме пяшчотны ветрык праз паркан
На ўзораў прыгажосць, прыродай вышываных.
Ніколі ўвесну не хаваюць добрага віна
І перашкод не чыняць гукам струн жаданых.

***

(ذاتُ اِرْتِجَازٍ بَحْنٍ يِنالِرِّ عُدِّ)

Тугою набрыняўшы дрогкай, хмары
Плывуць у абяцанні навальніц.
Яны ў слязах: відаць, боль адчуваюць,
І вецер дзьме, і ружаў бляск зіхціць.
І гукі ўверсе, як кароў рыканне,
Як меч індыйскі – ззянне бліскавіц.
Ужо задзьмуў паўднёвы вецер з Нэжду¹,
Рассыпаўся, нібы нашыйнік разарваны.
Жыве сабе на грудзі поўныя зямля,
Нібыта россып кветак пасярод паляны.
Вада, што збеглася ў даліны ад дажджоў
Гуляе бурбалкамі ў нарды апантана.

---

¹ Нэжд (літаральна «ўзвышша») – частка тэрыторыі Аравійскага паўвострава.

***

(بَانَ الشَّبَابُ ، وَ كُلُّ شَيْءٍ بِأَيْنُ)

І маладосць прайшла, і ўсё, што з ёю,
Зняволены ўсе выглядам аблічча й строю.
Іх незваротна месяцы і дні прайшлі
З падзеямі, што йшлі сваёй хадою,
З вады зіхценнем светлым прэч сплылі.
І смагу іншы наталяе той вадою.
Не месца нашай маладосці на зямлі:
На галаве ўжо сівізны зашмат,
І смерці сустракаеш ты пагляд
У позірку кароў ды іх цялят;
Раскошы ўцехі ўяўнымі былі:
Час не здаволіўся ўсёй мудрасцю тваёю.

***

(بِسْمِ اجْكِ الْمُسْتَقْبِلِ...)

Як міласцю сваёй яна пакінула мяне,
Ледзь не сканаў я, хоць яна была як лёд.
Яна заўсёды мне казалася: «Хлус!» –
Калі я скардзіўся ёй на цяжар сваіх нягод.
Ах, як бы я хацеў суцішыць гэты боль,
Наблізіцца каб да яе хоць на адную крок!
Не бачачы яе, і ў асяроддзі сваякоў
Я пачуваюся чужым – інакш не хоча клёк.
Ніхто не ведае, пакут якіх я ўжо зазнаў
І колькі горкіх слёз праліў па ёй здавён.
Хай пагарджае мной і кпіць з мяне –
Я верны буду ёй аж да апошніх дзён.

***

(الله جَارُكَ فِي انْطِلَاقِكَ)

Божа, даўно да краіны чужой
З'ехаў падданы, у распачы, Твой.
І вось – канаю цяпер у расстанні.
Нават не ўцямлю: я страціў спакой
Ці праз разлуку, ці то праз спатканне...
Думаў не бачыць каханай сваёй,
Ды яна ссунула бровы трывожна,
Потым заплакала, горкай слязою
Сэрца мне кроячы неасцярожна.
Сам вінаваты я ў долі ліхой;
Толькі такі мне спачын знайсці можна –
З жалем туляцца дарагай пустой.

***

(أَبْلَغُ أَبَا صَالِحٍ ، إِمَّا مَرَرْتُ بِهِ)

Вось, паглядзіце: у глыбі палаца
У стоме вецер спатыкаецца й блукае.
З дна пачынаюць бурбалкі ўздымацца
Патоку, што палац той мечам агінае.
Струменем слабым у ставок паблізу,
Ён, як смарагд распушчаны, ўпадае.
Зман зроку – аблакоў чародка лёткіх,
Табе ж здаецца: то вада марская.
Вада муры ды вокны адбівае,
А ў небе зорак – без канца і краю.
Табе спасцігнуць гэты цуд няпроста:
Палац, які ўначы чароўным бляскам ззяе.

З ЧАТЫРНАЦАЦПРАДКОЎЯЎ

***

(خرس الثرى ، و تكلم الزهر)

Зямля замоўкла, краскі ўкруг загаманілі,
І плачуць хмаркі, й кропелькі паўсюль смяюцца.
І зелень свежая вясны, і строфы вершаў
Чыны шляхетныя абсыпалі, акрылі.
Нарцысы золатам, не жаўцінёй, заззялі,
А кветкі іншыя – чырвоным, як вуголле.
Ты, што пытаеш пра каханкава здароўе:
Ці ён пакутуе, як жаль прайшоў, штохвілі,
То ведай, што на ім цяпер міласці ўбранне,
Хоць там пад нізам нешта ў старадаўнім стылі.
А дзень жыцця ў яго цяпер як году роўны,
Начы гадзіна – як дзесяцігоддзяў мноству.
Смяротныя пакуты маладзён трывае,
Што срэбнавыкутае вырабіла бовтва.

***

(بِكُلِّ سَبِيلٍ لِلنِّسَاءِ قَتِيلٌ)

Каб да жанчыны шлях прайсці, ахвяры кожны ёй прынёс.
А шляху, каб забіць яе, ніхто не ведае наўпрост.
Каханак змушаны паўсюль, заўжды прыхоўваць нешта,
А найчасцей – свой горкі плач,
патокі тых нястрымных слёз.

Адхланне слёзы мне даюць, калі яе я ўбачу след,
Але ж ці плачам дам яму я хоць якое суцяшэнне?
Бо дом – ён, як заўсёды, дом, жыццё – яно заўжды жыццё,
І там спачынку твоей пагляд ніколі так і не сустрэне.
Няхай бы доля нам дала ў рацэ злучыцца дабрыні:
Высакародны чалавек шануе лучнасці імгненні.
Расстанне нашае, аднак, нянавісць злосная дала,
Якая доўжыцца ўвесь час. Ніхто б такога прыніжэння
Нідзе каханкам не ўчыніў. Але на гэтай вось зямлі
Такое прыніжэнне ўсё ж ліхі ім пасылае лёс.

***

(ألا تعجبون كما أعجب)

Ці не здзіўляе іншых, што мяне турбуе?
Каханая мяне мацней, мацней драгуе;
Я вырашыць несправядлівасць прагну,
Ды не дае яна й мяне зусім не чуе.
О ты, бязлітасная, я ўсё паддаюся,
І нават пакараць мяне прашу я.
Трываў заўсёды я твае капрызы,
І сам я вінны, што бяду займеў такую.
То, калі ласка, з носікам малым дзяўчына,
Катуй мяне й далей – усё сцярплю я!
Я іншым адмаўляў несправядліва
Ў тым, што твая істота патрабуе.
І ўсё-такі я шчыра тваю скупасць
За шчодрасць іншых больш нашмат шаную.

***

(لِتَصْدُقَنِّي ، وَمَا أَخْشَاكَ تَكْذِبُنِي)

Сышла навечна маладосць, і я, лядашчы ды сівы,
Хіба здалею заслужыць у маладой сабе любоў?
Ты, сівізна, паганы госць, цябе не клікалі сюды!
І бачу раўнадушша я ў яе паглядзе зноў і зноў.
Жытло ў руінах, назаўжды гарачы ў ім пагас агмень,
І не запалыць больш яго і сотні ўмольных просьбаў, слоў.
Знаходзячыся між руін, у цішыні, па сёння я
Каб як сваю суцішыць жарсць, ніякіх сродкаў не знайшоў.
Яна, упартая, ўвесь час вярэдзіла душу маю,
Не адпускала плоць ажно ад тых няўрымслівых часоў.
Сябе я пераконваў: «Ты зямныя жарсці ўжо забудзь!»
Але твой вобраз узнікаў – і зноўку закіпала кроў...
І ён дарыў надзею мне, і вабіў так, што не спыніць,
І абяцанаю зямлёй, і райскай прастранню палёў.

З ІНШЫХ ПАЭТЫЧНЫХ ТВОРАЎ

***

(هَلَّا سَأَلْتَ...)

Ты ведаеш: сёння на золку вясна надышла
І ўзоры прыгожыя выткаць паспелі сады?
І, голаў схіліўшы, зіма, як ад нейкай бяды,
Убор памяняўшы, раптоўна кудысьці ўцякла.
Біт'яс¹ прамінулі мы, што, як дыван ці павой
Зялёны, чаруе цяпер прыгажосцю сваёй.
Калі часам дождж заблукае раптоўны сюды,
Пярлінамі кроплі спаўзаюць тады са сцябла.
Параніла зелень у тых узубуялых садах
Чырвонае квецені ледзьве не кожны бутон.
Раса ападае, і кроплі-пярліны, ў працяг,
Змушаюць бутоны рабіць за паклонам паклон.
На сонцы гарачым шчыруе яскравы рамон,
Ён схіліць галоўку, як вецер сюды даляціць.
Напэўна, ты жоўты шафран, што няспынна глядзіць
На поўдзень заходні, убачыш, разгледзіш як ёсць.

---

¹ Горад на сірыйскім узбярэжжы Міжземнага мора.

...Яна ў час расстання маўчала, хавала мілосць,
Ды ўночы пачуццяў сваіх прыхаваць не магла.
Ганю цяпер коней сваіх я дарогай святла,
Адлегласць між намі вялікая ўжо пралагла.
На беразе Тыгра мілосць засталася – адзін
Застаўся ў душы цьмянаваты, паўсонны ўспамін.
Бо новыя жарсці прыйшлі, завалодалі мной –
Па Сірыі сум, па людзях і пустыні сваёй.
Цяпер пры Ахмадзе настане прывольнейшы час,
Бо сталі сваімі раўніны ды ўзгор’і для нас.
Вяртаецца з ратнага поля адважны ваяр,
Гатовы да чынаў шляхетных, да новых ахвяр.
І зорка, што ў небе паўднёвым так востра зіхціць,
Падасца жывейшай табе ад усіх таямніц
Персідскіх, бо неба і злівы прыносіць у дар –
Бяры іх патокі або іх упрочкі адкінь акурат.
Калі ў мора выйшаў шляхетны ды шчодры Ахмад,
Яно ўраз зрабілася ціхім, дабрэйшым нашмат.
Адвага, што Богам прызначаная ваяру,
Рашэнні яму дазваляе прымаць у пару.
І ворагаў коп’і даць рады яму не маглі,
Бо львіныя грудзі для іх недасяжны былі.
Уранні на пекным Маймуне на борт карабля
З’явіўся ваяр, каб трыумф свой адзначыць пасля.
Ўздымаўся ён птахам да велічнае вышыні,
І бачылі вершніка ўсе на прыгожым кані.

Ён месца праехаў, дзе побач стаяў стырnavы,
І тлум павітаў, што цяпер хваляваўся, жывы.
Вось вецер паўднёвы ўжо ветразі высака ўзнёс,
Як крылы арла пад абшарам высокіх нябёс.
Як пены марской карабель абляпляюць шматкі,
Здаецца, што ён увабраўся ў строй пекны такі.
А светлабародыя бой свой рыхтуюць марскі,
Як хмары, што грозна, няспынна звястуюць штармы.
...Ты біўся зацята, пакуль не пабачылі мы,
Што вораг разбіты, што трупы – аж пад небасхіл,
Што ветрам паўднёвым ужо не ўздымаецца пыл,
І што на зямлі ліхадзеям не будзе магіл.

***

(أيا مظهر الهجران والمضمر الحب)

О ты, халодная, як лёд, агонь прытоены ў грудзёх,
Каб нам пачуццяў не згубіць, ты да мяне часцей прыходзь.
Мы блізкія суседзі – ты ж, ах, так далёка ад мяне,
Бы сваім рэчышчам Джэйхан¹ між намі назаўжды пралёт.
Бы твой стаіць далёка дом, цябе я не магу спаткаць,
Ды назіральнікаў тваіх, паўсюдна бачу, далібог!
Я ж меў спачатку ад яе дазвол спаткання ўцеху мець,
Ды раптам, бы ў тыгрыцы, гнеў пракінуўся ў яе вачох.
Бо, калі ўцяміла яна, што я адданы ёй да дна,
То ўраз пакінула мяне, я й блізка з ёю быць не змог.
О, хоць малой надзеі калі на хвіль мне мільгне,
Тады я сцішу горкі плач, мой смутак знікне самахоць.
А так мяне аж жах бярэ, што столькі часу змарнаваў.
Хіба Алаха я ўгнявіў, парушыў вернасці зарок?
О, калі б ты перажыла, што вытрымаў я ў гэты час,
Ты б прыняла маю любоў і была б рада, бачыць Бог.
Цяпер халодны твой пагляд, аднак, узяў мяне ў палон,
Што за хвароба, ад якой я так заўчасна занямог?

---

¹ Рака ў цяперашняй Турцыі, якая ўпадае ў Міжземнае мора.

***

(يا لثأتي بالقصر من...)

Палац наведай, у якім калісьці меў свой трон Хасроў¹,
Не ўчуеш болей тут бядэд, бо час хаўтураў надышоў.
Перад вачыма ажыве румійцаў войска прад табой,
Анушырван на бітву іх вядзе, як колісь, зноў і зноў.
Зіхотка-жоўтыя плашчы, удалеч верхнікі імчаць.
Над імі аж па далягляд шмат развяваецца сцягоў.
А на самім правадыру

персідскі плашч, чырвоны спрэс,
Ты быў бы здзіўлены, аднак, калі б пабачыў ваяроў,
Чые выявы на мурах. Табе падасца: ўсе яны
Жывыя, ды паабяцаў з іх кожны не выказваць слоў.
Мяне сумнеў узяў, і я міжволі тут жа захацеў
Да іх даткнуцца, нібы шал таемны на мяне найшоў.
Незразумела, чыіх рук быў гэты неўміручы твор,
Ці прызначаўся духам ён, ці сам ад іх да нас дайшоў.
Так пераконваюць яны, што ўсе паходзяць ад жывых –
Аж хочацца памацаць нам

халодны камень тых муроў.

---

¹ Хасроў I Анушырван (531–579) – персідскі шахіншах з дынастыі Сасанідаў.

Стаіць няскораны палац, дух часу трыумфуе ў ім,
Хоць лёс бязлітасны вайну супраць яго зацята веў.
Нам не спасцігнуць аднаго:

што велічны стварыў палац –

Ці Божая рука, ці люд учынак здзейсніў для багоў.

***

(...حَيْتَمَا مِنْ مَرْبَعٍ وَمَصِيفٍ)

(Урывак)

...То ж чаму, зямля як цемрай ахінаецца начной,
Вобраз Зэйнаб узнікае насланнём перада мной?
Ад узвышшаў ад сірыйскіх у дрымоце мкнецца ён,
Нібы ветрык мне прыносіць пахкай квецені настой.
Ёй кажу, калі прыходзіць: «Я шчаслівы ад таго,
Што ты зноў знайшла дарогу ў гэты дом самотны мой!»
Ноч, цябе за тое слаўлю, што ты мне дапамагла
Узнавіць пра тую згадкі, што йшла зграбнаю хадой,
Што зацьміць умела месяц, асвятляла небасхіл
І ўзнікала над срабрыстай і чароўнаю вадой.
Калі б ты хоць раз наяве гэтак да мяне прыйшла,
Волю б атрымаў нявольнік і ланцуг бы скінуў свой.
Я цяпер не веру ў цуды, не чакаю больш добра,
Ты як воблака, з якога не пральецца дождж вясной.
І калі мяне ты нават, як маланкай, апячэш,
Я дажджу не прычакаю над засохлаю зямлёй.
У расстанне я не верыў – што надарыцца яно,
І не верыў я, што можна жыць з застыглаю душой.
Ах, бяда! Дакуль мне трэба спадзявацца і чакаць,
Верыць той, што вінавата, што давер згубіла мой?
Так зняважаны дарэшты, разлюбіць хачу яе,
Ды таго не хоча сэрца, страціўшы павек спакой.

***

(بلد كل في سار شعري إن)

Мая паэзія пайшла ва ўсе краіны,
Яе ўжо ведае вялікая сябрына.
Не ў кожным вершы дасканалы я дарэшты –
Хіба што як пішу пра пекную жанчыну.
Спяваюць вершы ў Сусе, Альце ды Саудзе,
У Фергане, Танжэры, Сўдзе, бо павінны
Спяваць пра нешта радаснае людзі,
Калі абуджаны ў іх сэрца рух інтымны.
Асмаг казала, што яе кахаю слаба.
Я запырэчыў ёй рашучым чынам.
Няхай жа звяжуць пальмавай вяроўкай,
Таго, хто жарсць каханка лічыць за правіну.
Асаны сукня ападае з яе цела,
Нібы пясок узгорак агаліў пустынны.
Ты, што пытаешся ў мяне пра асалоды,
Знай: іх спазнаеш ад цнатлівае дзяўчыны.
Ад водарнага базіліку пахі, спевы
Дзяўчат прыгожых, танцы, маладыя віны –
Нашмаг прыемнейшыя ад тае кабылкі,
Якой крычу й памахваю ёй дрынам,
Калі яна сядло на бок нязграбна ссуне,
Або ад коней наравістых, што няспынна
Я мушу падганяць, каб не сышлі з галопу.
Ў самой жанчыне асалода й ёсць адзіна.

***

(أَلَاقٌ مِّمَّا قَلْبُكَ لِي رَقَّ إِنَّ)

О калі б спачуванне прачнулася ў сэрцы тваім
Да маёй адзіноты са смуткам не зжытым усім,
Ты б магла мне спатканне адно хоць дазволіць –
Падары мне яго, перш чым з'еду адсюль назусім.
А калі б пацалунак ты мне падарыла ласкава,
Быў бы ўдзячны нязмерна я

перад расстаннем цяжкім.

Ах, уцеху даюць мне заўжды пацалункі на ростань,
Хоць я страх адчуваю, папраўдзе, вялікі прытым.
Абаронцам рэлігіі стаў Джаафар воляй Бога,
Што бязбожнікаў цені развейваць наказваў, як дым.
Каб жа веры святой запаветаў дакладна трымацца,
Трэба быць паслухмяным, рахманым заўсёды прад ім.
Хто ж душу не адважыцца

шчыра адкрыць прад табою,

Значыць веры ў сабе ён не мае

й любові – у сэрцы сваім.

Хай табе вечна шчасціць,

магутнасць твая хай трывае,

То застанься – дабро ад цябе йдзе й жыццёвы уздым.
Стаў Дамаск для зялёных садоў райскім месцам,
З чарназёму напоеным водным струменем тугім.
І вадою, народжанай свежасцю росаў, напіцца –
Што і дзе параўнацца быць здольна са шчасцем такім?

Цень уцеху прыносіць, і час пралятае імгненна:
Кожны цешыцца днём незраўнаным, душы дарагім.
Хто зірне на цябе хоць бы раз, па табе засумуе
І ў абдоймы твае ён памкнецца ўсім целам жывым.
Як цябе не багоміць, як нават зіма ў тым Іраку
Раптам робіцца летам, гарачай парой шмат у чым?

***

(ألا أسعديني بالدموع السواكب)

О дайце, дазвольце мне слёзы ракою праліць:
Любоў у мінулым, мяне перасталі любіць.
З вачэй натамлёных шугне хай халодны ручай,
Скажы мне пакуты суцішыць і плакаць наўзрыдзь!
Малю, мой у-м-Т'алеб, таемна прывесці яе,
Бо ў жарсці міласнай сне сэрца нясцерпна баліць.
Мне хоча кінуць, хоць я ёй адданы ўвесь час:
І гэтай міласці не сцішыцца і не астыць.
Калі ж яна раптам халоднасць папросту ўдае,
То я прад Алахам павек буду славіць яе!
Як вораг мне, Альва, аднак, учыніў нагавор,
То вызнач мне кару, спытаўшы, як сілы стае.
Зямля выглядае чарнейшай, чым той скарпіён,
Бо свет без цябе мне і кроплі святла не пралье.
Хацеў бы з табою спаткацца штодня шмат разоў,
Ды нейкая пастка як птаху ўзляцець не дае.
Ахоплены жарсцю я плачу ўсю ноч навывёт,
На зоры няспынна глядзяць скрушна вочы мае.
Усход пунсавее, і цені паўсталі даўно,
Сачу я за сонцам, аж покуль не зойдзе яно.
Ў жыцці чужаніца, я маю пакутлівы лёс,
Сышлі прэч уцехі, нідзе болей іх не відно.
О, як жа маркотна, жыццё праклінаю сваё –

Як скуру мядзвянасць яе прыгадаю адно...
Спачатку яна мне пакут шмат прынесла – цяпер
Насмешкі ды здзекі, глядзіць раўнадушна ў акно.
Да іншай, напэўна б, мяне гэта ўсё павяло,
Паклікаць другую? Але ж нейкіх іншых імён
З маіх гэтых вуснаў не ўчуе ніхто ўсё адно.
Душа мая ў пастцы – чакае, што будзе прысуд,
Сцінае мне горла, і словы мае ледзь чутно.
Бывае, успыхне жарсць моцная ў сэрцы маім,
Паходняй манаха, агнём адгукнецца цяжкім.
Каб сэрца маё гэты сумны аповед вяло –
Раскрыла дарэшты б усё, што хаваецца ў ім.
Каханне ў бясконцых я выліў міłosных лістах,
Аж пісар стаміўся быць служкам адданым маім...
Няўжо ж ты мяркуеш, што гэта пацерпіць Алах,
Калі ты дакончыш таго, хто змарнелы зусім?
Магу заручыцца: калі б мой рахманы пагляд
Ты ўбачыла б толькі, як ён разгубіўся ва ўсім,
Калі бы ты спазнала, мяне як сябры і радня
Ўвесь час спачуваннем абдорваюць ціхім такім,
То ты б зразумела маркоты каханка памер,
І слёз не стрымала б, я ведаю гэта, павер.
Прыйшоў бы, напэўна, ратунак няшчаснаму даць
Нячутны каханню вястун з невідочных нам сфер.
І ён атрымаў бы ў паглядзе мой поўны давер,
Бо ён мне патрэбны, й яму я патрэбны цяпер.

***

(أَمَا تَرَى الْعَارِضَ الْمُنْهَلَّ دَانِيَهُ)

Стаяў нядаўна моўчкі я ў даліне між руін глухіх,
Таго, хто прыпыняўся там, даўно няма сярод жывых.
Цямнеюць яміны адны, дзе колісь пышны быў намет,
І паламанья слупкі ляжаць у палынах сівых.

Ад велічы таго жытла яшчэ застаўся цьмяны след –
Так, як, бывае, пекны гафт
мільгне між рызманоў старых.

Мінулых летаў успамін, ты не вярэдзь душу маю,
Бо не абудзіць больш нішто
пачуццяў жарсных, агнявых.

Няўжо ж калісьці тут жыццё рабіла радасным мяне,
Зіхоткім вабіла плашчом,
перш чым імпэт мой знік, аціх?

Расстанне болей не дало красуню, як раней, кахаць,
Аж я ад'ехаў да зямель далёкіх і такіх чужых.

Я помню: паланкінаў цуг павольна рушыў угару,
І зорку ясную тады ў адным раптоўна ўбачыў з іх.
О, гэты белы паланкін, ён калываўся, і яго
Вярблюджы старадаўні шлях

скіроўваў да вяршыняў тых...

І я сабраў свой караван і змусіў спешна ў край ісці,
Куды так вабілі мяне боль, смутак і надзеі міг.

ЗМЕСТ

З ЧАТЫРОХРАДКОЎЯЎ

*** (Сыду ад цябе й толькі тым абыдуся...)	5
*** (Цярпеў я пакуты, як ты была побач...)	6
*** (Адно сваім слязам волю дай...)	7
*** (Я цалаваў яе ў шчаку – яна ж сышла...)	8
*** (Сышоў ты – і даўно адсутны ў краі...)	9
*** (Калі са зрэнак неба не пральюцца слёзы...)	10
*** (Адно ўзаемную шаную вернасць...)	11
*** (Пазначаны любы, хто жыў на свеце...)	12
*** (Зрабіў бы мне сябар зло...)	13
*** (Калі б аднойчы не стала яды...)	14
*** (Зусім таямніц не стала ад слёз...)	15
*** (Тужу па табе: ты ад дома цяпер далёка...)	16
*** (Сыходзіць збіраецца Абу-Касім...)	17
*** (То дай жа мне, дай фіялкі ў руку...)	18
*** (Людзі з Меккі здзівіліся, ўбачыўшы нас...)	19
*** (Звышразумным ці шчодрым не быў той...)	20
*** (Калі я пазнаёміў двух сваіх сяброў...)	21
*** (Мы працавалі там, куды нас пасылалі...)	22

З ШАСЦІРАДКОЎЯЎ

*** (Абу-Джафар быў братам нам...)	23
*** (Абу-Джафар! Цябе ўслаўляць язык...)	24
*** (Прыйшоў я ў гневе, хоць і схамянуўся...)	25
*** (Настала ціша, скруху ўсіх вачэй...)	26
*** (Рукамі рухай – ці, з прычыны прастаты...)	27

*** (На людзях паказваем нашу няпрыязь...)	28
*** (У адным целе – і твая, й мая душа...)	29
*** (Калі ў залеўны дзень мінае час «захвалу»...)	30
*** (Яны казалі: сыдуць прэч твае вярблюды...)	31
*** (Сказаў мне неяк лекар мой...)	32
*** (Браток, як бачу, ты ўсё чыніш здзек з мяне...)	33
*** (Палац паўднёвы ўзнёсся там, прастору ўсю запаланіў...)	34
*** (О коннікі, бітваў бясконцых сыны...)	35
*** (У цемрыве яе вачэй таіцца спуджаны пагляд...) ..	36

З ВАСЬМІРАДКОЎЯЎ

*** (Калі б не ібн Мур, жыццё было б нам горкім...) ..	37
*** (Жылі мы, нібы дзве галінкі...)	38
*** (Я вочы прыгадаў яго і твар з тугой...)	39
*** (Далі ім мажлівасць урэшце спаткацца...)	40
*** (Да канца вечнасці баяўся я: цябе не ўбачу...)	41
*** (Бо вочы мае вобраз любае ўхапілі...)	42
*** (Я ў скрусе плачу, ты ж не бачыш слёз маіх...)	43
*** (Смерць ад кахання да маёй нібы прыйшла магілы...)	44
*** (Як цудоўны, залаты, з пекнай Поўначы дынар...)	45
*** (Падарожніка ўвесь час вабіць невядомы шлях...)	46
*** (Свой позірк я ўсхваляю, да цябе прыкуты...)	47
*** (Мілая, хай прыгажосць...)	48
*** (Хай Бог нас абароніць ад самоты...)	49

З ДЗЕСЯЦІРАДКОЎЯЎ

- *** (Сыходжу з міласцю, якой анішто ўжо
не зменіць...) 50
- *** (Прынцэса мая, я ў цябе не прашу анічога...) 51
- *** (Я люстра ўзяў. Нашто я ўзяў яго цяпер...) 52
- *** (Твае залётнікі прыходзяць да мяне...) 53
- *** (Абу аль-Шаварэб, як з войскам ты рушыў
на бой...) 54

З ДВАНАЦЦАЦІРАДКОЎЯЎ

- *** (Прышла вясна, уцехі поўная, пыхлівая...) 55
- *** (Тугою набрыняўшы дрогкай, хмары...) 56
- *** (І маладосць прайшла, і ўсё, што з ёю...) 57
- *** (Як міласцю сваёй яна пакінула мяне...) 58
- *** (Божа, даўно да краіны чужой...) 59
- *** (Вось, паглядзіце: у глыбі палаца...) 60

З ЧАТЫРНАЦЦАЦІРАДКОЎЯЎ

- *** (Зямля замоўкла, краскі ўкруг загаманілі...) 61
- *** (Каб да жанчыны шлях прайсці...) 62
- *** (Ці не здзіўляе іншых, што мяне турбуе?..) 63
- *** (Сышла навечна маладосць...) 64

З ІНШЫХ ПАЭТЫЧНЫХ ТВОРАЎ

- *** (Ты ведаеш: сёння на золку вясна надышла...) 65
- *** (О ты, халодная, як лёд...) 68
- *** (Палац наведай, у якім...) 69
- *** (...То ж чаму, зямля як цемрай...). *Урываак* 71
- *** (Мая паэзія пайшла ва ўсе краіны...) 72

*** (О калі б спачуванне прачнулася ў сэрцы тваім...)	73
*** (О дайце, дазвольце мне слёзы ракою праліць...)	75
*** (Стаяў нядаўна моўчкі я ў даліне між руін глухіх...).....	77

У серыі «Паэты планеты», апроч «Выбранай паэзіі»

Абу Убады аль-Бухтуры,

выйшлі зборнікі вершаў такіх паэтаў, як:

Анакрэон	Э. Дыкінсан	Э. По
Г. Апалінэр	Дз. Дэбляянаў	А. Разанаў
Архілох	Ў. Б. Ейтс	П. дэ Рансар
Г. Ахматава	С. Жадан	Р. М. Рыльке
Бабур	М. Зэраў	А. Рэмбо
Ш. Бадлер	К. Кавафіс	У. Саба
Дж. Г. Байран	Катул	Сапфо
Р. Барадулін	Я. Каханоўскі	Э. Сёдэргран
Н. Бараташвілі	Дж. Кітс	М. Стральцоў
М. Басё	Э. Кітэльсен	С. Стэйнар
К. К. Бачынскі	С. Косавел	Р. Тагор
Бгартрыгары	С. Крэйн	Юлі Таўбін
Ў. Блаэк	Дж. Леапардзі	Г. Тракль
В. Бэлшавіца	Б. Лесьмян	Ц. Уевіч
Х. Н. Бялік	Ю. Марцінкявічус	Ў. Ўітмэн
Катры Вала	Марцыял	Умар Хаям
С. Вальеха	Ул. Маякоўскі	Н. Хікмет
Я. Вырхліцкі	Г. Містраль	Х. Р. Хіменэс
Т. Вянцалава	А. Міцкевіч	М. Цвятаева
Г. Гайм	В. Мюлер	А. Чакс
Г. Гайнэ	С. Обстфельдэр	Ф. Шылер
К. І. Галчыньскі	Б. Пастарнак	Ў. Шэкспір
Ф. Гарсія Лорка	Дз. Паўлычка	Г. Экелёф
Ф. Гельдэрлін	Ф. Песоа	Т. С. Эльёт
Ё. В. Гётэ	Ф. Петрарка	М. Эмінэску
Ду Фу	Ш. Петэфі	Энхедуанна

Бухтуры, Абу Убада аль.
Б94 Выбраная паэзія / Абу Убада аль-Бухтуры; з арабскай; пер. Л. Баршчэўскага. — Мінск: Выдавец Зміцер Колас, 2021. — 84 с. (Паэты планеты).
ISBN 978-985-23-0149-7.

Абу Убада аль-Ўалід аль-Бухтуры (821–897), родам з Сірыі, – адзін з самых значных прадстаўнікоў сярэднявечнай арабскай літаратуры, у творчасці якога своеасаблівым чынам спалучыліся традыцыі даўнейшай бедуінскай і пазнейшай ісламскай паэзіі.

Адрасуецца шырокаму колу чытачоў.

ББК 84(0)9-5

УДК 821.411.21-1

Серыя «Паэты планеты»

Літаратурна-мастацкае выданне

Абу Убада аль-Бухтуры

ВЫБРАНАЯ ПАЭЗІЯ

Дызайн *Марціна Русецкага*

Адказы за выпуск *Зміцер Колас*

Падпісана ў друк 02.10.2021. Фармат 60×90^{1/32}.

Папера афсетная. Друк лічбавы.

Ул.-выд. арк. 1,57. Ум. друк. арк. 2,63.

Наклад 99 асобнікаў. Замова № 21.

Выдавец і паліграфічнае выкананне
індывідуальны прадпрымальнік *Зміцер Колас*.

Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі
выдаўца, вытворцы, распаўсюдніка
друкаваных выданняў № 1/291 ад 17.04.2014.

Пр. Незалежнасці, 105-14, 220114, Мінск.